

Zarokatiya li Cenevreyê

JI BO ZAROKÊ XWE PIŞTGIYA HERÎ PÊKBÎNIN

Gelo hûn nû hatine Cenevreyê û hûn sûdmendê Hospice général in? Pirsên we li ser rola xwe wekî dayîkbav, an li ser çalakîyên ku ji bo zaroka we ne hene?

Ev belge bersiva pirsên jêrîn dide we.

1. Zayîna li Cenevreyê: meriv çawa hatina qundaxa xwe re amade dike
2. Salên yekem ên qundaxê: ji bo zarokên pêşdibistanê kîjan komên dayîkbav û zarokan hene?
3. Hebûna zarokekê li dibistanê: çi jêrsaziyên piştgiriye li dibistanê hene?
4. Dayîkbav bûn: li ser perwerdehiya zaroka xwe agahdariya girîng bibînin
5. Sergermî / Çalakî: hûn dikarin bi zaroka xwe re çi bikin?
6. Çarçoveya qanûnî li Swîsreyê çi ye?

1. Zayîna li Cenevreyê: meriv çawa hatina qundaxa xwe re amade dike

Hûn nû hatine Cenevreyê û hûn ducanî ne:

Hûn ê bi rêkûpêk ji hêla bijîşka xwe ya jinan ve li nivîsgeh an klînîkên wan ên taybet an jî li beşa Weidandinê ya Nexweşxaneyê Zanîngehê ya Cenevreyê (HUG) werin şopandin û muayenekirin da ku we kontrol bikin ka ducanîbûna we bi aramî pêş dikeve.

Ji bo ku hûn di dema ducaniyê de ji bernameyêke piştevanîyê sûd werbigirin, hûn dikarin bi vê re jî têkilî dayînin:

- **Beşa Jidayikbûnê ya Nexweşxaneyê Zanîngehê Cenevreyê (HUG):** Du hevdîtinan (bi fransî) bi pîrikekê re ji bo piştgirîkirina dayikên paşerojê (hevdîtinek berî zayîna zarokê û yek jî piştî).
- **“Li Cenevreyê ducanîbûn”:** Dersên amadekirina jidayikbûnê ji bo her jina ducanî ya ku bi fransî nizane (eger hewce bike bi zimanê we were şîrovekirin).
- **Pîrekên Arcade Sages-femmes** Li Cenevreyê çend şaxên Arcade Sages-femmes hene. Hûn dikarin serdana wan bikin da ku pişkekê bipirsin, pitika xwe bikişînin an jî şîretên pîspor wergirin berî û/an piştî zayîna zarokê xwe. Piştî ku hûn ji Daîreya Dayikbûnê derketin, dê pîrikek li malê serdana we bike da ku kontrol bike ku hûn û zaroka we baş in.

Hûn çawa jidayikbûna zarokê xwe ji Nivîsgeha Tomarê ya Bajarê Cenevreyê re radigihînin?

Piştî ku zaroka we ji dayikê bû, hûn 3 roj wextê we heye ku bi fermî jidayikbûnê ji Nivîsgeha Tomarê re ragihînin. Pêvajoyê dikare ji beşa Dayikbûnê [nivîsgeha tomarê ya li qata jêrîn a beşa jidayikbûnê ya Nexweşxaneyê Zanîngehê ya Cenevreyê (HUG)] were girtin.

Nivîsgeha Tomarê: erka tomar kirina hemû bûyerên girîng di jiyana mirov de ye, ji zayîna heta mirinê. Ew fermanên kartên nasnameyê tomar dike, destûrên rûniştinê û sertîfîkayên navnîşanê dide û sertîfîkayên têkildarî bûyerên jiyana yê wekî belgeyên jidayikbûnê, zewacê û mirinê çêdike.

Arîkariya dema zarokê dibe tê dayîn: Alîkariya ku dema zarokê ji dayikê dibe (diravdana yekcarî) + yarmetiya zarokê di bin du salî de (her meh tê dayîn) ji hêla Hospice général ve tê dayîn.

Cihê hûn kursiyê gerok wergirin: Renfile, Navenda Protestanê Civakî, Emmaus Genève, Arcade Sages-femmes.

Li ku derê cil û bergên zarokan ên erzan bibînin: Vestiaire CSP, Caritas Vet’Shop, Arcade Sages-femmes

2. Salên yekem ên qundaxê: ji bo zarokên pêşdibistanê kîjan komên dayîkbav û zarokan hene?

Komên belaş li seranserê kantonê ji bo dayîkbav û zarokên wan (jidayikbûnê heta çar salî) hene. Tevlêbûna van koman ji bo pêşkeftina zarokê we, civakîbûn û ji bo alîkariya tevlêbûnê pêdivî ye. Zaroka we jî berî ku dest bi dibistanê bike dê hin zanyariyên fransî werbigire.

Cih û xizmetên lênihêrîna zarokan:

Koksînêl: Tesîsên lênihêrîna zarokan li navendên jiyane yê cihêreng ên Hospice général hene. Van saziyan ji hêla dayîkbav, dilxwaz û pisporên ku lênihêrîna kalîteyê dabîn dikin ve tên rêvebirin.

Zarokxane: Zarokxane û navendên fêrbûna destpêkê muqatebûna **rêkpêk bo zarokên nava şanzdeh hefteyî û çar salî**, li devereke veqetandî ku pisporên salên destpêkê çalakiyên werzîşî û perwerdehiyê pêşkêş dikin ku pêşveçûn û civakîbûna zarokan teşwîq dikin û herwiha alîkariya zarokan dikin ku fransî fêr bibin. Zarok dikarin beşdar bibin **yan beş-wext yan tamam-wext**. Ji kerema xwe bizanin ku bo van xizmetan pêdivî ye dirav bidin.

Zarokistan: Zarokistan cihek e ku zarok fêrî civakîbûnê dibin û bendewarî heye ku bi rêkûpêk biçin wir. Armanca wê ya sereke ew e ku zarokên ji du heta çar salî fêr bibin bi hev re bijîn û bilîzin. Ew nivê rojê yan, kêman, tevahiya rojê beşdar dibin, lê ew nikarin li wir firavîne bixwin. Ji kerema xwe bizanin ku bo van xizmetan pêdivî ye dirav bidin.

Muqatekarên zarokan: Muqatekarên zaarokan şûngireke bo zarokxaneyê ye. Ev tê wê maneyê ku zarok li mala muqatekarê zarokan were lênihêrîna ku dikare ji yek heta pênc zarokên ji bûyîne heta diwanzdeh salî, hefteyê pênc rojan, herî zêde deh saetan di rojê de lênihêre. Ji kerema xwe bizanin ku bo van xizmetan pêdivî ye dirav bidin.

Komeleyên cihêreng di heman demê de komên dayîkbav û zarokan pêşkêşî zarokên ji zayîne heta pênc salî dikin ku fêrî civakbûnê bibin. Hûn ê navnîşanên van cihê cuda di broşûrê de bibînin "Lieux d'accueil, de socialization et d'integration pour bav et fants en âge pré-scolaire (0 à 4 ans)" ["Komên dayîkbav û zarokan ku alîkariya pêşdibistanê dikin ku zarok (ji zayîne heta çar salî) fêrî civakbûn û tevlêbûnê bibin"], ji hêla BIE ve hatiye weşandin. Ev navnîşan jî li ser malpera Bonjour Genève hene.

Baldar bin! Ji bo ku hûn lêçûnên lênihêrîna zaroka xwe bistînin hewce ye peymanaxebatkare xwe yê civakî hebin.

Bernameyên perwerdehî û agahdariyê:

Gavên Piçûk: civînen li malê ji bo dayîkbavên zarokên ji du salî û jortir dikarin bêt sazkin. Armanca ew e ku zarok teşwîq bibin û di fêrbûna zarokan de alîkariya wan bikin. Xizmet belaş e û herî zêde hejdeh mehan tê pêşkêşkirin.

Di Hawirdora Malbatê de Çalakiya Pêşlêgirtinê (APMF): Li cihê ku zehmetiyên zarokekê hebin, APMF bi serdanên malê piştgiriya ji perwerdehiyê re pêşkêş dike. Xizmet belaş e.

Di nêzik de li dibistanê: Rûniştinên danasîne yê di navbera pispor û dayîkbavan de, ku ji hêla Nivîsgeha Tevlêbûna Biyaniyan (BIE), şaredarî, Hospice Général û Daîreya Perwerdehiya Giştî ve tên sazkin, da ku dayîkbav bi dibistanê bidin nasîn û zarokan ji bo dema destpêkirina dibistanê amade bikin. Cihên hevdiîne bo mezinan û lênihêrîna zarokan tên peyda kirin. Xizmet belaş e.

3. Hebûna zarokekê li dibistanê: çi jêrsaziyên piştgiriyê li dibistanê hene?

Eger zaroka we jixwe li dibistanê ye, li vir çend agahdarî hene ku dikarin mifadar bin:

Li Cenevreyê, zarokên ku diçin dibistanê dikarin ji hêla GIAP (Groupement Intercommunal pour l'Animation Parascolaire) dema nîvro û piştî dibistanê, ji 16:00 heta 20:00 werin lênêrîn.

Baldar bin! Ji bo ku hûn xercên GIAP bistînin hewce ye peymanaxebatkarê xwe yê civakî hebin.

Dersên bi ziman û çanda we ya resen: Ji bo ku zaroka we bikaribe bi zimanê xwe yê zikmakî pêşveçûna xwe bidomîne, dibistan dê lîsteyek komeleyan pêşkêşî dayîkbavan bike ku bi zimanê wan ê resen dersê ji zarokên dibistanê re pêşkêş bikin. Ji kerema xwe bizanin, ku ev divê diravê van xizmetan werin dayîn. Alîkarî dikare were saz kirin.

Dibistana dayîkbavan: cîhek e ku agahdarî û piştgiriyê dide hemû dayîkbavên ne fransîaxêv û bo zarokên ku diçin dibistanê vekirî ye. Divê diravê van xizmetan werin dayîn. Alîkarî dikare were saz kirin.

Alîkariya karê malê

Dilxwazên bi Croix-Rouge Jeunesse re civînên alîkariya karê malê pêşkêş bikin, ku pirî caran rojên Sêşemê tîndarxistin, ji zarokên dibistana seretayî û piçûkên bêkes re ku li navendên jiyanê yê komkî yê ji bo penaxwazan dijîn (ji bilî dema betlaneyên dibistanê).

Reliance: piştgiriya perwerdehiyê ji bo zarokên ku bi taybetî li şaredariyên Onex, Confignon, Lancy an Vernier dijîn pêşkêşî dike.

Villa Yoyo: Çarşem û Şemî ji bo zarokên ji çar heta diwanzdeh salî re alîkariya karê malê.

La Courte Echelle: Ev proje mezinek û zarokekê dixêrê "heval" yê têkiliyê.

Ara/Ajeta: dersên piştewaniya ferdî ji bo şagirt û xwendekarên ku zehmetiyên perwerdehiyê hene. Van dersan ji hêla xwendekarên ku hîn li zanîngehê ne tîndarxistin. Ji kerema xwe bizanin, ku ev divê diravê van xizmetan werin dayîn. Alîkarî dikare were saz kirin.

Baldar bin! Ji bo ku hûn xercan bistînin hewce ye peymanaxebatkarê xwe yê civakî hebin.

4. Dayîkbav bûn: li ser perwerdehiya /yan tenduristiya zaroka xwe agahdariya girîng peyda bikin.

Dayîkbavbûn hertim hêsan nîne! Ji ber vê yekê ku gelek rêxistin hene xizmetên şêwirmendiyê, arîkariya taybetî û piştgiriya kesane pêşkêş bikin. Di rewşên dijwar de, dema ku bi dayîkbavan re dixebitin an jî bi biryara dadgehê, rege tivdîrên parastina zarokan bi rêya SPMI werin danîn.

Dema ku hûn bi rewşeke aloz re rû bi rû dimînin qet tenê nemînin! Bi xebatkarê piştewaniya xwe re têkilî dayînin!

5. Sergermî / Çalakî: hûn dikarin bi zaroka xwe re çî bikin?

Li Cenevreyê gelek cih hene ku bo zarokan li derveyî dibistanê sergermî û çalakiyan pêşkêş dikin, ku gelek ji wan belaş in.

Gava ku pêdivî ye diravê xizmetan bidin, Hospice Général dikare beşdariyê bike, nemaze bi riya yarmetiyên pêvek. Bi xebatkarê piştewaniya xwe re têkilî dayînin.

Çalakiyên derveyî dersan: Lîstina werzîşê, çêkirina tiştan, dirûtin, boyaxkirin, fêrbûna ziman, reqs û hwd. gelek îmkanan pêşkêşî zarokên me dike, wek çalabûn, afirandêrî û bidestxistina baweriyê.

Li vir hin hûrgiliyên têkiliyê yê mifadar hene:

GE DÉCOUVRE rojên Çarşemê: Dersên curbecur ji bo ciwanên ji çar heta şazdeh salî, rojên Çarşemê pêk tên.

Loisirsjeunes.ch: malpereke ku agahiyên li ser çalakiyên werzîşî, hunerî, çandî û şahî yê ji bo zarok û ciwanan di dema demsala yan jî betlaneyên dibistanê de li kantona Cenevreyê dinivîse.

Navendên Civakî: Hemû şaredariyên Cenevreyê xwedî navenda xwe ya civakî ne. Li wir hem ji bo zarok û hem jî ji bo mezinên ku li herêmê dijîn çalakiyên cihêreng pêk tên.

Navendên Xweşiyê Gelek çalakiyên bo zarokan hene, û herwiha kampên betlaneyê yê dibistanan.

Jardin Robinson: Li şaredariyên cihê hene, ew ji bo zarokan gelek çalakiyan pêşkêş dikin.

Païdos/Atelier des Bricolos: Ji bo zarokên koçber çalakî, rûdanû kampên cihêreng.

Villa Yoyo: Ji bo zarokên ji çar heta diwanzdeh salî rojên Çarşem, Şemî û di dema betlaneyên dibistanê de çalakiyên belaş.

Hemî girêdank li ser malpera "Bonjour Genève" tên dîtin.

6. Çarçoveya qanûnî li Swîsreyê çî ye?

Zarokên ku bi tenê mane: Bi tundî tê şîretkirin ku hûn zarokan li malê ten nehêlin.

Birina zarok an bo dibistanê: Ji ber sedemên ewlehiyê, dayîkbav tên bendewarîkirin ku zarokên xwe bibin dibistanê û di dawiya rojê de werin û wan vegehrînin û piştrast bibin ku ew di wextê de ne.

Çûyîna derve: Xortên di bin şazdeh salî re ne destûrdar in ku êvarê piştî saet 10an derkevin derve, heya ku mezineke bi wan re nebe.

Li Swîsreyê, **temenê mezinbûnê hejdeh salî ye.** Dayîkbav bi qanûnî berpirsiyar in ji bo zarokên xwe heta ku ew bigihîjin temenê mezintayê. **Temenê razîbûna zayendî 16 e.**

Zewaca zorê: qanûna tawanana a Swîsreyê zewaca zorê an hewldana zewaca zorê an hevkarîya wê qedexa dike, ku dibe sedema cezayê girtîgehê û cezayê giran.

Sinetkirin birîn û sinetkirina jinan li Swîsreyê qedexa ye û dibe sedema cezayê girtîgehê û cezayê giran.

Tundî: Pêşîlêgirtina tundûtûjîyê qadeke sereke ya siyaseta civakî ya Swîsreyê ye û hemû kiryarên tundûtûjîyê yan xirabkirinê dê bêne cezakirin, hetanî eger kiryar piçûk be jî.

Vexwarina alkolê û kişandina cixareyê ji bo kesên di bin 16 salî re qedexa ye û bikaranîna **madeyên hişbir** jî bi tevahî qedexa ye.